

Юхно А.С., Дашутін А.О., Кравченко К.І., м. Харків, Україна
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ У ПІДГОТОВЦІ БАКАЛІВРІВ ІЗ ГЕОДЕЗІЇ ТА ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Екологічна складова при підготовці студентів за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» є надзвичайно важливою. Оскільки у виробничих умовах спеціалісти стикаються з вирішенням безлічі питань, пов'язаних саме з екологічними аспектами на різних рівнях при веденні Державного земельного кадастру.

Складові частини Державного земельного кадастру (зонування земель, облік кількості та якості земель, грошова оцінка земель, державна реєстрація земельних ділянок) відображають екологічні показники як по Україні в цілому так і на території окремих її адміністративно-територіальних одиниць.

Такі види зонування земель як природно-сільськогосподарське, земельно-оціночне та функціональне при визначенні структурних одиниць на певному об'єкті ведення Державного земельного кадастру базуються на певній сукупності даних про цей об'єкт, в тому числі на його екологічних характеристиках (природно-кліматичні, ґрунтові умови на території об'єкту, рівень забруднення, підтоплення, наявність санітарно-захисних та санітарних зон тощо).

Показники поділу земель за цільовим призначенням з урахуванням природних умов, агробіологічних вимог

сільськогосподарських культур, пріоритету вимог екологічної безпеки, встановлення вимог щодо раціонального використання земель відповідно до району (зони), визначення територій, що потребують особливого захисту від антропогенного впливу, встановлення в межах окремих зон необхідних видів екологічних обмежень у використанні земель з урахуванням їхніх геоморфологічних, природно-кліматичних, ґрунтових, протиерозійних та інших особливостей територій є основою для природно-сільськогосподарського зонування земель. Дані природно-сільськогосподарського зонування в свою чергу використовуються для визначення балів бонітету агрогруп.

При визначенні структурних одиниць земельно-оціночного зонування на території населених пунктів враховують такі критерії як: забрудненість повітря і ґрунтів, наявність акустичного та електромагнітного забруднення; Забезпеченість зеленими насадженнями, водними об'єктами та місцями масового відпочинку населення; складність інженерно-геологічних та фізико-географічних територіальних умов (наявність ярів, крутосхилів, підтоплення тощо; наявність природно-рекреаційних об'єктів (міжнародного, загальнодержавного та місцевого значення) тощо.

При проведенні на території населеного пункту функціонального зонування з метою розробки Генерального плану чи Схеми функціонального використання земель враховують наявність від певних об'єктів зон санітарної охорони, санітарно-захисних, водоохоронних зон, територій, що

зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, зон надзвичайної екологічної ситуації тощо.

Всі ці екологічні показники зонування земель враховуються та відображаються в базі даних Державного земельного кадастру при веденні такої його складової частини як облік кількості та якості земель. А потім використовуються при розрахунку грошової оцінки земель різного цільового призначення як на території населених пунктів так і за його межами. При розрахунках з експертної грошової оцінки земельних ділянок, об'єктів нерухомості, розташованих на них, та в цілому земельно-майнових комплексів враховуються як позитивні екологічні показники самих об'єктів оцінки так і розташованих поруч з ними об'єктів, так і негативні. Позитивні екологічні показники є підвищуючими факторами та, відповідно, збільшують вартість об'єкта оцінки. Негативні екологічні показники, навпаки, зменшують вартість об'єкта оцінки. Всі екологічні показники та фактори, які мають прояв на земельній ділянці в цілому або її частині, відображаються в базі даних Державного земельного кадастру на етапі державної реєстрації земельної ділянки. При розробці комплексних планів розвитку територій територіальних громад як землевпорядники, так і архітектори, що приймають участь у розробці даної землевпорядної та містобудівної документації, повинні враховувати екологічні характеристики.

Важливо виконати аналіз природних умов території планування, визначити основні екологічні проблеми у зв'язку із реалізацією планувальних рішень комплексного плану та

оцінити їх прояв у часовій перспективі та їх комплексну дію. Для контролю екологічного стану слід запровадити підходи щодо моніторингу стану навколишнього середовища у розрізі компонентів довкілля – атмосферне повітря, водне середовище, ґрунтовий покрив. Просторовий аналіз і оцінювання компонентів природи та наслідків впливу на них варто здійснювати за допомогою ГІС-технологій, що надасть можливість автоматизувати процес.

При розробці звіту про стратегічну екологічну оцінку в комплексному плані варто дотримуватись такої послідовності:

1. Аналіз поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та визначення прогнозних показників зміни цього стану.

2. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу в результаті реалізації проектних рішень комплексного плану виконується за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень.

3. Детальна інформація про екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються планувальних рішень комплексного плану, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом. Особливу увагу слід звернути на проектні території з можливим природоохоронним статусом та оцінити необхідність та ймовірність їх створення.

4. Викладення зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному

та інших рівнях, що стосуються розроблення комплексного плану, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки комплексного плану.

5. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.

6. Здійснення заходів, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків реалізації планувальних рішень комплексного плану.

7. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).

8. Вибір заходів, що передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

9. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля та для здоров'я населення.

Отже, як висновок, слід відмітити, що екологічна підготовка фахівців із спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» є досить важливою та необхідною для формування висококваліфікованого фахівця в сфері Державного земельного кадастру, геодезії та землеустрою.